



มุมมองสิทธิ

ปีที่ 20 / ฉบับที่ 8 / สิงหาคม 2564



“ต้องไม่มีผู้ใดถูกรบกวน หรือได้รับการปฏิบัติ หรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี”

ข้อความดังกล่าวปรากฏในข้อ 5 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights : UDHR) ซึ่งได้รับการรับรองโดยสมัชชาสหประชาชาติ ในปี 2491

โดยที่อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment - CAT) ซึ่งเป็นอนุสัญญาที่มุ่งคุ้มครองบุคคลจากการถูกทรมานหรือได้รับการปฏิบัติโดยมิชอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าวโดยมีผลใช้บังคับกับประเทศไทยตั้งแต่ปี 2550 ได้นิยามความหมายของ **“การทรมาน” (torture)** ไว้ว่า

“การกระทำใดก็ตามโดยเจตนาที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างสาหัส ไม่ว่าทางร่างกายหรือทางจิตใจต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อจุดประสงค์ที่จะให้ได้มาซึ่งข้อสนเทศหรือคำสารภาพจากบุคคลนั้นหรือจากบุคคลที่สาม การลงโทษบุคคลนั้นสำหรับการกระทำที่บุคคลนั้นหรือบุคคลที่สามกระทำหรือถูกสงสัยว่าได้กระทำ หรือเป็นการข่มขู่ให้กลัวหรือเป็นการบังคับขู่เข็ญบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สาม หรือเพราะเหตุใดใด บนพื้นฐานของการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะในรูปแบบใด เมื่อความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานนั้นกระทำโดยหรือด้วยการยุยง หรือโดยความยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจของเจ้าพนักงานของรัฐ หรือของบุคคลอื่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางการ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานที่เกิดจาก หรืออันเป็นผลปกติหรืออันสืบเนื่องมาจากการลงโทษ ทั้งปวงที่ชอบด้วยกฎหมาย”

กสม. แะเร่งผลักดันกฎหมายป้องกันการทรมานฯ คุ้มครองบุคคลที่อยู่ในการควบคุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ



ทำไมจึงต้องมีการต่อต้านและป้องกันการทรมาน ?

เพราะการทรมานเป็นการกระทำที่ลดทอนความเป็นมนุษย์ทั้งผู้ที่ตกเป็นเหยื่อและผู้กระทำความผิด อันแสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจบังคับที่ทำให้เหยื่อพ้นออกไปจากสายตาของสาธารณชน และการตรวจสอบข้อเท็จจริง ทำให้เหยื่อได้รับบาดเจ็บทั้งทางกายและทางจิตใจ ซึ่งการบาดเจ็บทางจิตใจนี้ได้ส่งผลกระทบไปยังสมาชิกในครอบครัวและญาติของผู้ตกเป็นเหยื่อด้วย

นอกจากนี้ การมีรูปแบบของการทรมานยังสะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมของระบบกฎหมาย เนื่องจากการทรมานไม่ควรเกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักสิทธิมนุษยชน ตลอดจนหลักนิติธรรม

(อ่านต่อหน้า 2)

- กสม. แะเร่งผลักดันกฎหมายป้องกันการทรมานฯ คุ้มครองบุคคลที่อยู่ในการควบคุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- มุมสะท้อน
- การบังคับบุคคลให้สูญหาย = การละเมิดสิทธิมนุษยชน

- แกลงการณ กสม. เรื่อง การสังเกตการณ์การชุมนุม 7 สิงหาคม 2564 ย้ำขอให้ทุกฝ่ายยุติการใช้ความรุนแรง
- ภาพกิจกรรม
- “วันชนเผ่าพื้นเมืองโลก” – ร่วมผลักดันกฎหมายคุ้มครองสิทธิกลุ่มชาติพันธุ์



ปัญหาการซ้อมทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหายหรือการอุ้มหายโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นปัญหาสำคัญในกระบวนการยุติธรรมของไทยที่สั่นคลอนความน่าเชื่อถือของระบบกฎหมายและหลักนิติธรรม ซึ่งที่ผ่านมาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้มีข้อเสนอให้รัฐบาลเร่งผลักดันร่างกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหายมาอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อปี 2562 กสม. มีข้อเสนอแนะและความเห็นเพิ่มเติมต่อร่างกฎหมายดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) โดยเฉพาะการกำหนดเรื่องการรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาที่มีส่วนรับรู้การกระทำผิดของผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีของอนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย หรือที่ย่ำแย่ศักดิ์ศรี (CAT) ที่ประเทศไทยเป็นภาคีด้วย

สิงหาคม 2564 ได้เกิดกรณีอันเป็นที่กล่าวถึงของสังคมจากคลิปวิดีโอการซ้อมทรมานผู้ต้องหาคดียาเสพติดจนถึงแก่ความตายโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มหนึ่ง ทำให้ประเด็นการซ้อมทรมานซึ่งเชื่อมโยงไปถึงการบังคับให้บุคคลสูญหายหรือการอุ้มหายถูกพูดถึงอย่างกว้างขวางอีกครั้ง มุมมองสิทธิฉบับนี้จึงขอนำเสนอประเด็นหลักคือสถานการณ์และความคืบหน้าในเรื่องดังกล่าวเพื่อชวนให้ผู้อ่านทุกท่านตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิเสธและไม่ยอมรับให้มีการซ้อมทรมานและการอุ้มหายในสังคมไทยซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง

นอกจากนี้ เพื่อเน้นย้ำเรื่องเสรีภาพในการชุมนุมและการไม่ใช้ความรุนแรงของทุกฝ่าย มุมมองสิทธิฉบับนี้จึงขอนำเสนอแถลงการณ์ของ กสม. กรณีจากการสังเกตการณ์การชุมนุมทางการเมืองเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2564 ซึ่ง กสม. ยังคงเน้นย้ำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐควบคุมและจัดการการชุมนุมตามหลักสากล ขณะที่ผู้ชุมนุมจะต้องเคารพในหลักเสรีภาพการชุมนุมโดยสงบด้วย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ



คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ประธานกรรมการ : นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์
กรรมการ : นางปรีดา คงแป้น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี
นางสาวสยามล ไกยวงศ์
นางสาวปิติกัญจน์ สิกธิเดช
นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เลขาธิการ : นายบุญเกิด สมนึก
รองเลขาธิการ : นางสาวรตญา กอบศิริกาญจน์
นางสาวอัจฉรา ฉายากุล

“มุมมองสิทธิ” เป็นจดหมายข่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จัดทำเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การนำข้อความหรือเรื่องราวบางส่วนหรือทั้งหมดไปเผยแพร่โปรดอ้างถึงแหล่งข้อมูล

ขอเชิญชวนผู้สนใจส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในจดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” ได้ตลอดทั้งปี ทั้งนี้เรื่องที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ของสงวนสิทธิในการปรับปรุงข้อความเพื่อความเหมาะสม

บทความ/ข้อความ หรือความคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏอยู่ในจดหมายข่าว **“มุมมองสิทธิ”** เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

การซ้อมทรมาน – ปัญหาในกระบวนการยุติธรรมของไทยที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะคุ้มครอง

เหตุการณ์การซ้อมทรมานผู้ต้องหาสงสัยหรือผู้ถูกควบคุมตัวปรากฏขึ้นหลายกรณีในสังคมไทย ซึ่งในปี 2563 ที่ผ่านมา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีกล่าวอ้างว่าถูกกระทำทรมานโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งสิ้น 9 คำร้อง เช่น กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ความมั่นคงทำร้ายร่างกายเพื่อรับสารภาพ กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดทำร้ายร่างกายและบังคับข่มขู่ให้รับสารภาพ และกรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจทำร้าย ร่างกายระหว่างการจับกุมตัวและสอบสวน เป็นต้น

สิงหาคม 2564 คลิปวิดีโอของเจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มหนึ่งในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ซึ่งใช้ถุงพลาสติกคลุมศีรษะและซ้อมทรมานผู้ต้องหาคดียาเสพติดเพื่อเรียกรับผลประโยชน์ จนกระทั่งผู้ต้องหารายดังกล่าวได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต ถูกเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์และกลายเป็นข่าวใหญ่ในสังคมอย่างแพร่หลาย ทำให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการซ้อมทรมานโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ที่มีหลักฐานอันชัดเจน ซึ่งเน้นย้ำให้เห็นว่าปัญหาการซ้อมทรมานยังคงเกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมและสั่นคลอนความเชื่อมั่นในระบบความยุติธรรมของประเทศไปไม่น้อย

หากพิจารณากรณีตัวอย่างข้างต้นที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าการซ้อมทรมานผู้ต้องหาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ขัดต่อหลักการข้อที่ 2 ของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ (CAT) อย่างชัดเจน ซึ่งหลักการดังกล่าวระบุไว้ว่า **“ไม่มีพฤติการณ์พิเศษใด ไม่ว่าจะเป็นภาวะสงคราม หรือสภาพคุกคามที่จะเกิดจากสงคราม การขาด**



เสถียรภาพทางการเมือง
ภายในประเทศหรือ
สถานะฉุกเฉินสาธารณะ
อื่นใดที่ยกขึ้นมาเป็น
ข้ออ้างที่มีเหตุผลสำหรับ
การทรมานได้”

นอกจากนี้ ยัง
ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย มาตรา 28 ซึ่งรับรองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและ
ร่างกายของบุคคล โดยที่การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบ
กระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายจะกระทำมิได้
เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ และการทรมาน ทารุณกรรม
หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้

โดยที่อนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ (CAT) ซึ่งประเทศไทย
ได้เข้าเป็นภาคีตั้งแต่วันที่ 2 ตุลาคม 2550 และมีผลใช้บังคับ
กับประเทศไทยเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 ได้กำหนดหน้าที่
ของรัฐบาลในการดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการทรมาน ซึ่งรวมถึงการกำหนดให้การกระทำทรมานตาม
ความหมายที่ใช้ในอนุสัญญาฯ เป็นความผิดและมีบทกำหนดโทษ
ที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำดังกล่าว การทบทวน
กฎหมายคำสั่ง วิถีการหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการไต่สวน จับกุม
คุมขังและจำคุกบุคคลเพื่อป้องกันการทรมาน การดำเนินการสืบสวน
โดยพลันและปราศจากความลำเอียงเมื่อมีมูลเหตุอันสมเหตุสมผล
ที่เชื่อได้ว่ามีการกระทำความทรมานเกิดขึ้น และการประกันว่าผู้ถูกกระทำ
ทรมานจะได้รับค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรม

อย่างไรก็ดี แม้ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา
ดังกล่าวมาเป็นระยะเวลา มากกว่าสิบปี แต่ประเทศไทยก็ยังไม่
มีกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการทรมานและ
การบังคับให้สูญหาย หรือ การอุ้มหาย ส่งผลให้สูญเสียและ
ครอบครัวไม่อาจเข้าถึงความยุติธรรม เช่น การได้รับการเยียวยา
ความเสียหาย และการนำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐมาลงโทษตาม
กระบวนการของกฎหมายในฐานะความผิดเฉพาะนี้ด้วย

กสม. ชี้เหตุตำรวจซ้อมทรมานผู้ต้องขังถึงแก่ความตาย ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน – แะรัฐบาลเร่งผลักดัน กฎหมายคุ้มครอง

การซ้อมทรมานผู้ต้องหาคดียาเสพติดโดยเจ้าหน้าที่
ตำรวจกลุ่มหนึ่งจนถึงแก่ความตายตามที่มีการเผยแพร่คลิปวิดีโอใน
สื่อออนไลน์เมื่อเร็ว ๆ นี้ นั้น กสม. เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2564 มีความเห็นว่า
การกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง
และเป็นการกระทำที่ยอมเล็งเห็นผลได้ว่าผู้ต้องหาในฐานะมนุษย์
คนหนึ่งอาจได้รับอันตรายจนถึงแก่ชีวิต จึงถือว่าขัดต่อกฎหมาย
และรัฐธรรมนูญ ตลอดจนไม่สอดคล้องตามหลักอนุสัญญาว่าด้วยการ
ต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่น ๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม
หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณี
ต้องปฏิบัติตาม



กสม. มีความเห็นว่ากรณีดังกล่าวเชื่อมโยงให้เห็นถึงปัญหา
การซ้อมทรมานโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งยังคงปรากฏเป็นเรื่องราว
เรียนมายัง กสม. เป็นระยะ ประกอบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้มีหลักฐาน
เป็นที่ประจักษ์แจ้งในการกระทำความผิด จึงขอเรียกร้องไปยังรัฐบาล
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการดังนี้

1. เร่งสอบสวนและดำเนินคดีอาญาต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ
กลุ่มดังกล่าวด้วยกระบวนการที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ตลอดจน
จัดให้มีการคุ้มครองพยานที่รัดกุม โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ควรพิจารณาสั่งการให้มีการติดกล้องวงจรปิดในกระบวนการ
และสถานที่สอบสวนทุกแห่งด้วย ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น
ในกระบวนการยุติธรรมให้แก่ประชาชน

2. เร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
การทรมานและการทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ตามที่ กสม.
เคยมีข้อเสนอแนะไปยังรัฐบาล และล่าสุดคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่
นร 0503/ว(ล)26227 ลงวันที่ 17 สิงหาคม 2564 เห็นชอบให้บรรจุ
เรื่องการพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวเป็นเรื่องด่วนในการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ เพื่อให้มีการอนุวัติการกฎหมายภายใน
ประเทศให้สอดคล้องตามอนุสัญญา CAT ที่ประเทศไทยเป็นภาคี
โดยเร็ว ซึ่งจะนำไปสู่การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาและบุคคลที่อยู่ใน
การควบคุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ทหาร และเจ้าหน้าที่อื่น
ของรัฐ อันเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการซ้อมทรมานและ
การทำให้บุคคลสูญหายได้อย่างเป็นรูปธรรม

3. ผลักดันให้มีการปฏิรูปองค์กรตำรวจ ทั้งในเชิง
โครงสร้าง กระบวนการ และกฎระเบียบ โดยเฉพาะกระบวนการ
สืบสวนสอบสวนที่จะต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยให้อัยการเข้ามา
กำกับกระบวนการตั้งแต่ขั้นตำรวจ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องตาม
หลักสากลและหลักสิทธิมนุษยชน อันจะทำให้ประชาชนสามารถ
เข้าถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ
ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560

“ กสม. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เหตุการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้น
จะเป็นกรณีตัวอย่างที่ทำให้ทุกภาคส่วนของสังคมโดยเฉพาะ
องค์กรตำรวจได้ตระหนักถึงความสำคัญของการคุ้มครองสิทธิ-
มนุษยชนให้แก่ประชาชนทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติว่าบุคคลนั้น
จะเป็นผู้ต้องขังหรือผู้ต้องสงสัยว่ามีความผิดหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อให้
เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถอำนวยการความยุติธรรมให้แก่
ประชาชนได้อย่างแท้จริง ”



การบังคับบุคคล ให้สูญหาย = การละเมิด สิทธิมนุษยชน

วันที่ 30 สิงหาคม ของทุกปี องค์การสหประชาชาติ
ได้กำหนดให้เป็นวันรำลึกถึงบุคคลสูญหายสากล
หรือเรียกกันทั่วไปว่า “วันผู้สูญหายสากล”
ด้วยเล็งเห็นถึงปัญหาการละเมิดสิทธิของความเป็นมนุษย์
และตระหนักถึงสถานการณ์การบังคับบุคคล
ให้สูญหาย ที่เกิดขึ้นทั่วโลก

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคล
ทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International
Convention for the Protection of All Persons from
Enforced Disappearance : CPED) ได้กำหนดนิยาม
“การบังคับบุคคลให้สูญหาย” หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า
“การอุ้มหาย” ว่าหมายถึง การจับกุม คุมขัง ลักพาตัว หรือ
การลิดรอนเสรีภาพในรูปแบบอื่น โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคล
หรือกลุ่มบุคคล ซึ่งกระทำการโดยได้รับการอนุญาต การสนับสนุน
หรือการยอมรับโดยปริยายของรัฐ ตามมาด้วยการปฏิเสธ
ที่จะยอมรับว่าได้มีการลิดรอนเสรีภาพหรือด้วยการปกปิด
ชะตากรรมหรือสถานที่ปรากฏตัวบุคคลที่หายสาบสูญ ซึ่งส่งผลให้
บุคคลดังกล่าวไม่ตกอยู่ภายใต้การคุ้มครองของกฎหมาย

การอุ้มหายถือเป็นการละเมิดสิทธิ-
มนุษยชนอย่างร้ายแรง ซึ่งส่งผลกระทบ
ต่อทั้งผู้ตกเป็นเหยื่อ ครอบครัว คนใกล้ชิด
รวมทั้งสังคมโดยรวม เช่น...



MISSING!

ผลกระทบต่อ “ผู้ถูกอุ้มหาย”

- ถูกละเมิดสิทธิในชีวิตและร่างกาย
- ถูกละเมิดต่อสิทธิในเสรีภาพและความปลอดภัย
- ถูกกระทำการทรมานหรือลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายรุนแรง หรือย่ำยีศักดิ์ศรี ทั้งร่างกายและจิตใจ
- ไม่ได้รับสิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม
- ไร้ซึ่งสภาพบุคคลตามกฎหมาย

ผลกระทบต่อ “ครอบครัวหรือคนใกล้ชิด”

- ไม่มีมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ อันเกิดจากการสูญหายของบุคคลที่เป็นกำลังหลักในการหารายได้
- ได้รับความกระทบกระเทือนต่อสิทธิในการมีสุขภาพที่ดี เนื่องจากความวิตกกังวล
- ไม่ได้รับการอำนวยความสะดวก และเข้าไม่ถึงการชดเชยเยียวยา

ผลกระทบต่อ “สังคม”

- ก่อให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวหรือไม่ปลอดภัยต่อการดำเนินชีวิตในสังคม
- สร้างวัฒนธรรมลอยนวลพ้นผิด ในกรณีที่ไม่สามารถหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้



สำหรับการปกป้องและคุ้มครองเรื่องการป้องกันการทรมานและการบังคับบุคคลให้สูญหายในประเทศไทยนั้น รัฐบาลได้ลงนามประกาศเจตนารมณ์ที่จะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา CPED มาตั้งแต่ปี 2555 โดยที่ยังไม่ให้สัตยาบัน เนื่องจากยังไม่อาจนวัติการกฎหมายหรือออกกฎหมายลูกภายในประเทศให้สอดคล้องตามอนุสัญญา CPED ได้ อนุสัญญาดังกล่าวจึงถือว่ายังไม่มีผลบังคับใช้กับประเทศไทยโดยสมบูรณ์

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีหลายภาคส่วนได้พยายามผลักดันร่างกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย ซึ่งมีทั้งหมด 4 ฉบับ ได้แก่ 1) ฉบับกระทรวงยุติธรรม 2) ฉบับคณะกรรมการการกฤษฎีกาการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร 3) ฉบับพรรคประชาธิปัตย์ และ 4) ฉบับพรรคประชาธิปัตย์

ทั้งนี้ ร่างกฎหมายทั้ง 4 ฉบับ ผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนแล้ว และเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2564 คณะรัฐมนตรีมีมติบรรจุเรื่องการพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวเป็นเรื่องด่วนในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

หากกฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้จะเป็นการเตรียมความพร้อมสำคัญสำหรับประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา CPED โดยสมบูรณ์ และย่อมหมายความว่าทุกคนในประเทศไทยจะได้รับการคุ้มครองจากการถูกบังคับให้สูญหาย และผู้กระทำความผิดดังกล่าวต้องมีความผิดตามกฎหมายอาญา ขณะที่รัฐต้องมีหน้าที่อำนวยความสะดวก โดยจัดให้ผู้ตกเป็นเหยื่อรวมทั้งสมาชิกในครอบครัวได้รับการชดเชยเยียวยาอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมต่อไป

“ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์เช่นใด หรือบุคคลนั้นจะเป็นใคร ย่อมไม่มีเหตุผลสมควรใดที่บุคคลสักคนจะถูกบังคับให้สูญหายไปได้”



ที่มา : - อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance: CPED)
- เพชรณพัฒน์ ศรีวุทธิยประภา. อนุสัญญาการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญและการเข้าเป็นภาคีของประเทศไทย.
- หนังสือที่ นร 0503/ว(ล)26227 ลงวันที่ 17 สิงหาคม 2564 เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

เรื่อง การสังเกตการณ์การชุมนุม 7 สิงหาคม 2564

กสม. ย้ำขอให้ทุกฝ่ายยุติการใช้ความรุนแรง



ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้ลงพื้นที่เพื่อสังเกตการณ์การชุมนุมทางการเมืองของเครือข่ายกลุ่มเยาวชนปลดแอก และกลุ่ม REDEM บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และบริเวณสามเหลี่ยมดินแดง กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2564 นั้น กสม.ขอยืนยันการปฏิบัติหน้าที่ในการสังเกตการณ์และเฝ้าระวังสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นอิสระ ความเป็นธรรม และรับฟังข้อเท็จจริงจากทุกฝ่ายอย่างรอบด้าน

จากการสังเกตการณ์การชุมนุมในวันดังกล่าว กสม. มีข้อห่วงใยเป็นอย่างยิ่งในเรื่องการใช้ความรุนแรงเข้าปะทะกันของเจ้าหน้าที่ควบคุมฝูงชนและผู้ชุมนุมบางส่วน โดยมีข้อสังเกตเบื้องต้นว่าการจัดตั้งสิ่งกีดขวางเพื่อสกัดกั้นการชุมนุม การใช้อาวุธ อุปกรณ์ตลอดจนขั้นตอนในการควบคุมฝูงชน ยังไม่ได้เป็นไปในลักษณะจากเบาไปหาหนัก ไม่ได้สัดส่วนและไม่สอดคล้องกับหลักสากล จนส่งผลให้ผู้ชุมนุมที่ไม่ได้ใช้ความรุนแรง สื่อมวลชน และประชาชนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการชุมนุม ได้รับความเจ็บเป็นจำนวนมาก

ด้านกลุ่มผู้ชุมนุม ปฏิเสธไม่ได้ว่ามีผู้ชุมนุมบางส่วนเตรียมและใช้อาวุธหรือสิ่งเทียมอาวุธในการตอบโต้กับเจ้าหน้าที่ อันไม่เป็นไปตามหลักการการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ จนทำให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ควบคุมการชุมนุมได้รับความเจ็บจำนวนหนึ่ง เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และป้องกันความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต กสม.จึงขอเรียกร้องให้ทุกฝ่ายพิจารณาร่วมกันดังนี้

1. ขอให้ทุกฝ่ายยุติการใช้ความรุนแรงโดยผู้ชุมนุมต้องใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธอย่างแท้จริง ขณะที่รัฐบาลต้องมีแนวทางในการจัดการและควบคุมฝูงชนให้สอดคล้องกับหลักการสากลของสหประชาชาติ (UN Basic Principle on the Use of Forces and Firearms by Law Enforcement Officials) โดยให้เป็นไปตามขั้นตอน และได้สัดส่วนที่เหมาะสม รวมทั้งใช้ความอดทนอดกลั้นในการรับฟังเสียงของประชาชนที่เห็นต่าง

2. ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมโดยสงบกับผู้ที่ใช้ความรุนแรงแบบแยกแยะ ในกรณีที่มีการใช้ความรุนแรงอันทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น หรือทรัพย์สินของทางราชการ เจ้าหน้าที่จะต้องเร่งนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมายโดยเร็ว เพื่อสร้างความกระจ่างให้แก่สังคมและลดความคลางแคลงใจต่อกันของทุกฝ่าย

3. ขอให้มีกลไกหรือช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้จัดการชุมนุมและเจ้าหน้าที่ควบคุมฝูงชน เพื่อให้มีการเจรจาแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า อันจะช่วยให้เกิดการเผชิญหน้าและความรุนแรงลง

4. การแก้ไขปัญหาในระยะยาว กสม. ขอสนับสนุนให้มีพื้นที่ปลอดภัยในการหารือเพื่อหาทางออกของปัญหาร่วมกันด้วยแนวทางสันติวิธี

ทั้งนี้ กสม.จะหยิบยกกรณีการชุมนุมทางการเมืองเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2564 ขึ้นตรวจสอบในรายละเอียดต่อไป อย่างไรก็ตาม ภายใต้วิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในชาติ กสม.ขอเน้นย้ำให้ทุกฝ่ายใช้สิทธิและเสรีภาพภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญและหลักสิทธิมนุษยชนอย่างสร้างสรรค์ โดยยุติการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ รวมถึงการสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง พร้อมร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยการรับฟังเสียงของทุกฝ่าย เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวผ่านวิกฤตการณ์ที่สังคมไทยกำลังเผชิญอยู่ในเวลานี้ไปได้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

9 สิงหาคม 2564





กสม. รับเรื่องร้องเรียนกรณีขอให้ตรวจสอบ การบังคับสูญหายผู้ลี้ภัยทางการเมือง



วันที่ 11 สิงหาคม 2564 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี และนางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รับเรื่องร้องเรียนจากกลุ่มโมกหลวง นำโดยนายสมยศ พุกพาเกษมสุข กรณีขอให้ตรวจสอบเกี่ยวกับการบังคับสูญหายผู้ลี้ภัยทางการเมืองที่ลี้ภัยในประเทศไทย เวียดนาม และกัมพูชา จำนวน 9 คน ได้แก่ (1) นายอิทธิพล สุขแป้น (2) นายวุฒิพงศ์ กชธรรมคุณ (3) นายสุรชัย ด่านวัฒนานุสรณ์ (4) นายชัชชาติ บุปผาวลัย (5) นายไกรเดช ลือเลิศ (6) นายชูชีพ ชิวสุทธ์ (7) นายฤทธิเดช ทพิไทย (8) นายสยาม ธีรวุฒิ และ (9) นายวันเฉลิม สัตย์ศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้งขอให้ กสม. ร่วมผลักดันให้สภาผู้แทนราษฎรผ่านร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับสูญหาย ฉบับของประชาชน ด้วย ณ ห้องเสนาฯ ชั้น 6 สำนักงาน กสม.

กสม. รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสลายการชุมนุม เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2564



วันที่ 26 สิงหาคม 2564 นางปรีดา คงแป้น และนางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วยนายชินทร์ เกตุปราษฎ์ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รักษาการแทนรองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รับเรื่องร้องเรียนจากภาคีนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน กรณีขอให้ตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสลายการชุมนุมเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2564 ณ ห้องเสนาฯ ชั้น 6 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กสม. ประชุมร่วม กมร. สิกิริมนุษยชนฯ พิจารณา การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมือง ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ



วันที่ 25 สิงหาคม 2564 นายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นายบุญเกื้อ สมนึก เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นายพิทยา จินาวัฒน์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนายภาณุพันธ์ สมสกุล ผู้อำนวยการสำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน ร่วมประชุมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร นำโดยนายสิระ เจนจาคะประธานคณะกรรมการฯ พร้อมด้วยผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติสำนักงานอัยการสูงสุด ประชาชนผู้พักอาศัยในอาคารชุดที่ได้รับผลกระทบและผู้เข้าร่วมชุมนุมเพื่อพิจารณาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมืองที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นตามกรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ณ ห้องประชุม N 407 ชั้น 4 อาคารรัฐสภา

กสม. จัดเวทีระดมความคิดเห็นกรณีสิทธิเด็กกับ สถานการณ์การชุมนุม – แสวงหาแนวทางคุ้มครอง สิทธิและความปลอดภัยของเยาวชนเสนอรัฐบาล



วันที่ 30 สิงหาคม 2564 นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมเวทีระดมความคิดเห็นเรื่อง สิทธิเด็กกับสถานการณ์การชุมนุม (กรณีสามเหลี่ยมดินแดง) จัดโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผ่านระบบออนไลน์ โดยมีผู้แทนจากภาคส่วนต่าง ๆ เช่น องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน สภาวิชาชีพสื่อมวลชน สถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเด็ก และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ร่วมแลกเปลี่ยนสถานการณ์ปัญหาตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิเด็ก การคุ้มครองสิทธิและความปลอดภัยของเด็กในสถานการณ์การชุมนุม ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลให้ กสม. จัดทำรายงานข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเสนอไปยังรัฐบาลต่อไป

“วันชนเผ่าพื้นเมืองโลก”

ร่วมผลักดันกฎหมายคุ้มครองสิทธิกลุ่มชาติพันธุ์



องค์การสหประชาชาติกำหนดให้วันที่ 9 สิงหาคมของทุกปี เป็น “วันชนเผ่าพื้นเมืองโลก” (Indigenous Peoples’ Day) โดยปีนี้เครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทยได้ร่วมจัดกิจกรรมวันชนเผ่าพื้นเมืองประจำปี 2564 ผ่านระบบออนไลน์ โดยมีข้อเรียกร้องสำคัญคือ **การผลักดันกฎหมายส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์** ด้วยเหตุผลที่ว่ากฎหมายและนโยบายของรัฐไทยยังมีความเหลื่อมล้ำ ที่ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ไม่สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนา ทั้งบางกลุ่มยังไม่อาจเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและสวัสดิการจากรัฐเนื่องจากไม่มีบัตรประชาชน เช่น ชาวเลมอแกน นอกจากนี้กลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มยังต้องเผชิญกับปัญหาที่ทำกินและที่อยู่อาศัยทับซ้อนพื้นที่ป่าหรือเขตอนุรักษ์ของรัฐ ทำให้ไม่สามารถทำมาหากินตามวิถีชีวิตเดิมที่เคยพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติได้

นางปรีดา คงแป้น กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวในเวทีดังกล่าวว่า การขยายผลมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2553 เรื่อง **แนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง** โดยผลักดันให้เกิดผลทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองวิถีชีวิตและส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นแนวทางที่ทุกภาคส่วนควรร่วมกันขับเคลื่อน ซึ่ง กสม. พร้อมสนับสนุน

อนึ่ง การผลักดันร่างกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์/ชนเผ่าพื้นเมือง มีการริเริ่มมาตั้งแต่ปี 2558 โดยปัจจุบันมีการขับเคลื่อนกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่ 5 ฉบับ ได้แก่ ฉบับสภาชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย ฉบับคณะกรรมการสิทธิการเด็กเยาวชนสตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความหลากหลายทางเพศ ฉบับศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ฉบับพรรคก้าวไกล และฉบับเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์

อย่างไรก็ดี คำว่า “ชนเผ่าพื้นเมือง” ยังคงเป็นที่ถกเถียงเนื่องจากแผนงานสหประชาชาติ (UNEP) ระบุว่ายังไม่มีนิยามสากลของคำนี้ เนื่องจากมาจากลักษณะการดำเนินชีวิตของชนเผ่าพื้นเมืองดั้งเดิมมีการอพยพเคลื่อนย้ายอยู่เสมอ ซึ่งเมื่อเกิดรัฐชาติ (เกิดการขีดเส้นแบ่งเขตประเทศ) อาจทำให้พวกเขาดำรงชีวิตอยู่ในหลายประเทศ จึงต้องพิจารณาถึงภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และปัจจัยอื่น ๆ เช่นเดียวกับในประเทศไทยที่ยังมีการถกเถียงระหว่างคำว่า ชนเผ่าพื้นเมือง (Indigenous People) และกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic People) ซึ่งมีความแตกต่างกันโดยนัยทางกฎหมายและการได้รับสิทธิตามกฎหมาย ซึ่งรัฐไทยมักปฏิเสธคำว่าชนเผ่าพื้นเมือง และมักใช้คำว่ากลุ่มชาติพันธุ์แทน

กรุณาส่ง

รู้สิทธิ รักสิทธิ ไม่ละเมิดสิทธิ

ชำระค่าบริการเป็นเงินเชื่อ
ใบอนุญาตเลขที่ 9/2552
ปณ.พ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ



สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 6-7 ฝั่งทิศใต้ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

สายด่วนร้องเรียน
ในวันและเวลาราชการ

Ins. 1377



อ่านมุมมองสิทธิฉบับออนไลน์

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หากต้องการข้อมูล ข้อเสนอแนะและบอกรับมุมมองสิทธิ ฟรี! ติดต่อ :

สำนักส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 6 และ 7 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวง

ทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 โทรศัพท์ 0 2141 3913, 0 2141 3920 โทรสาร 0 2143 9575



ขอความกรุณา
ตอบแบบประเมินออนไลน์